22/08/2023

Γιώργος Κόρδης: Η Βυζαντινή εκκλησιαστική ζωγραφική ως σώμα

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Η περίοδος της Βυζαντινής ζωγραφικής μετά τον 10 αι. έχει πολλές «κορυφές», πολλές μεγάλες στιγμές, αληθινά εικαστικά αριστουργήματα.

Ενδεικτικά αναφέρω μερικά.

Τα ψηφιδωτά της **Αγίας Σοφίας στην Θεσσαλονίκη**, (9ος αι.), τα ψηφιδωτά της **Μονής Δαφνίου**, στην Αττική (10ος αι.), την Παναγία του Άρακος, Κύπρος (12ος αι.) ,τον Άγιο Παντελεήμονα στο Νέρετζι, **Βόρεια Μακεδονία** (12ος αι.), τον **Άγιο Γεώργιο στο Κουρμπίνοβο, Βόρεια Μακεδονία** (12ος αι.), τα ψηφιδωτά της **Αγίας Σοφίας στην Κωνσταντινούπολη** (13ος αι.), του Πρωτάτου **Αγίου Όρους** (13ος αι.), τη **Μονή Χιλανδαρίου Αγίου Όρους,** (13ος αι.), τη Μονή Αγίου Νικολάου Αναπαυσά, Μετέωρα, (16ος αι.), τη **Μονή αγίου Νικάνορα, Ζάβορδα** ,(16ος αι.) και πολλά άλλα.

Η ροή αυτή των αριστουργημάτων δεν ανέκοψε την πορεία της εικονογραφικής τέχνης που δεν αρκέστηκε ποτέ στο γεγονός ότι έφτασε σε κάποια κορυφή. Η τέχνη των εικόνων συνέχισε να δημιουργεί, όχι ζητώντας υποχρεωτικά να φτιάξει νέα αριστουργήματα, αλλά πρωτίστως για να λειτουργήσει, να φέρει στο παρόν, στο νυν και αεί της Θείας Λειτουργίας, τα γεγονότα και πρόσωπα της **Θείας Οικονομίας.**

Έτσι, μέσα από την λειτουργική αυτή διαδικασία η τέχνη των εικόνων χωρούσε από φως σε φως, από δόξα σε άλλη δόξα, χτίζοντας έτσι μέσα στους αιώνες το σώμα της εκκλησιαστικής ζωγραφικής.

Το σώμα αυτό έχει μέσα του ενθησαυρισμένες και τις κατακτήσεις της κατά καιρούς κοσμικής ζωγραφικής, αλλά και τον πλούτο της προσωπικής δημιουργικότητας των ζωγράφων, την ποιητική της ψυχή τους.

Το σώμα αυτό έχει μέσα του και στοιχεία που προσλήφθηκαν, αλλά δεν «έδεσαν» και δεν αφομοιώθηκαν και δεν έγιναν ποτέ παράδοση εικονογραφική. Πράγμα που δείχνει πόσο δύσκολο ήταν πάντα να βρίσκεται ο εικονογράφος σε διάλογο με την τέχνη της εποχής του κρατώντας ανόθευτη την παράδοση της εκκλησιαστικής ζωγραφικής.

Η ομορφιά, όμως, βρίσκεται στην ελευθερία και στην τόλμη που είχε η τέχνη αυτή άλλοτε που θαρρώ πως δεν έχει πια. Ίσως γιατί πολλοί πλέον θεωρούν την εικονογραφική τέχνη με τους όρους της κοσμικής τέχνης ως συρραφή μεμονωμένων εικαστικών στιγμών κι όχι ως σώμα που λειτουργεί την εκκλησιαστική κοινότητα και την ενότητα της ζωής.

Αυτό θεωρώ και ως το μεγάλο ζητούμενο σήμερα.

Να βρεθεί, δηλαδή, μέθοδος κατάλληλη, ώστε να είναι δυνατή η ανατομία και η μελέτη του σώματος της εκκλησιαστικής ζωγραφικής και να συστηθούν κριτήρια λειτουργικότητας, ώστε να μπορούν, όσοι τουλάχιστον από τους σύγχρονους εικονογράφους θέλουν και μπορούν, να κάνουν διάλογο με την κοσμική τέχνη των καιρών τους και να αξιολογήσουν το ταλέντο τους με πυξίδα και πλοηγό για να μη χάνονται σε αυτοσχεδιασμούς και άχρηστες αναζητήσεις.

Πηγή: pemptousia.gr / Επιμέλεια Στέλιος Κούκος